

COMMENTARI

VS DE OPHYRA REGIONE APVD DIVI-
nam scripturam cōmemorata, Vnde Salomoni Iudæo-
rum regi inclyto, ingens, auri, argenti, gemmarum,
eboris, aliarumq; rerum copia apportabatur.

Gaspere Varrerio Lusitano autore.

CONIMBRICAE.

¶ Per Ioannem Aluarū Typographum Regiū.

Cum facultate Ordinarij & Inquisitoris.

M.D. LXI.

5154

D. IOANNI. III. PORTVGALLIÆ ET
Algarbiorum regi in clyto, Africo, Æthiopico, Ara-
bico, Persico, atque Indico, Gaspar Varrerius
S.P.D.

Vum animaduertem rex inclyte: va-
rias & diuersas doctorum virorum opi-
niones & sententias: de Ophyræ regio-
ne, quæ olim Salomoni Iudæorum re-
gi, innumera penè auri pondò suppeditare
solita esset, cepit me auiditas quædam inexhausta in-
uestigãdi, quonam terrarum situ hæc regio esset posita.
Nam alij Sofalam insulam credidere. Multi Hispanio-
lani, vt vocant aliam nuper repertam insulam, opinati
sunt. Plurimi apud Indos esse statuentes, nullum tamen
certum atque definitum in tã vasta & ampla regione lo-
cum expresserant. Quo maiore studio huiusce disquisi-
tionis, vt dixi incendebar. Itaque coepi rem perpendere,
authores euoluere, quam rationem habuerint singulæ
vnius cuiusq; sententiæ obseruare, multa exquirere, plu-
ra ratiocinari, eodem deniq; inuestigando peruenire, vt,
Ophyræ regionem: in illis oris, quæ in India ultra Gã-
gem sub tuo imperio & ditione sunt, omnino esse de-
prehenderim. Quam vero rectè aliorum sit iudicium,
certe perdiligenter, quantum mea tulit & erudi-
tionis

tionis & ingenij tenuitas. De qua regione hunc commē-
tarium elucubratus sum. Quem vt tibi dicarem: multæ
me causæ, multæ impulerūt rationes. Vt. n. præteream,
oramillam Gangeticam, tuo nutu & ditione governari,
ad eamq; singulis quibusque annis classes tuas nau-
igare solitas, vt Salomonis auspicijs factitatum olim fu-
isse proditum est, multa tibi cum sapientissimo illo rege
cōmunia esse comperiebam. Nam illi, ob mitem animi
naturam: ad pacem quam ad bellū propensio-
rem, Deus Opt. Max. vt templū sibi edificandum curaret iniunxit,
non autem patri, eo quod multa cæde & humano san-
guine sese cruentasset. Tu vero rex in clyte, non modo in
summa pace & placidissima trāquillitate, hætenus reg-
na cunctamq; tuam ditionem stabiluisti, verum religi-
onem etiam Christianam, tua pietate, prudentia, consi-
lio atq; industria, quæ summa in te sunt, auxisti. Legem
Euangelicam in remotissimis Orientis oris propagasti,
augusta illic templa dedicari iussisti. Ordines monacho-
rum a pristinis institutis degenerantes: instaurandos & re-
nouandos curasti. Nobilissimum gymnasiū, omni disci-
plinarum genere extructum Conimbricæ fundasti, vt
quod Salomon ipse solo penè nomine habuisse visus sit,
tu re ipsa cumulatè præstitisse videare, nempe dulcissimā
& saluberrimam & semper optatissimam cunctis natio-
nibus pacem. Quis. n. mortalium, vnquam bellum non
exhorruit ac summè detestatus est? Etenim vt torrens è
mon

3
montibus lapsus, hybernisque auctus imbribus: fata læ-
ta suo euertit impetu, atq; aquarū violentia agros popu-
latur, ita bellum vel iuste susceptum: nefariū & horrificū
per se est, omnia diripit cuncta conuellit, vt potè quod
ipsis etiam victoribus non minus quam victis: exitiales
soleat plerunq; exitus afferre, ita vt belluarum immani-
tati magis quam humanis ingenijs, conuenire videatur,
& vt rectè dixit quidam, sic ab vnoquoq; suscipi oport-
ere, vt à ratione stabilendæ pacis non discedat. Quæ si
absq; bello confici & honestè conseruari potest, quis a-
deo ferus inhumanusq; sit, vt, cum hoste configere &
ferro humanum sanguinem fundere, quàm pacem mal-
lit? nisi qui omnino inimicus generis humani, à natura
informatus esse videatur? Quod si qui sunt: qui bellica
consilia quietis cogitationibus anteponunt, inani qua-
dam specie gloriæ decepti, ij omne rectum atq; honestū
peruertunt & labefactant, atq; à Christiana pietate lon-
gè abhorrent. Nec conquisitis rationibus ad hæc confir-
manda opus est, cum satis in pròptu sint. In quo genere
colendæ pacis, rex humanissime tantum excellis, vt, si
exèplo tuo alij Christiani principes & reges, (pace quod
omnium dixerim) ab armis ciuilibus abstinuissent, ni-
hil dubium est, quin, iam Christo summo Deo restituta
fuisent tot regna ac tot prouinciæ, quot illi barbaræ na-
tiones iadudum ademerint. Inuitatæ magis fortasè bel-
lis Christianorum intestinis, quàm rei militaris scientia,

aut ingenti quadam animi magnitudine. Quæ dum vident nos domesticis dissidijs, veluti quibusdam pertinacibus verborum concertationibus implicatos, maiora quotidie audent, ac eò iam audaciæ prorùpunt, vt, quod reliquum habemus ingenti fiducia eripere aggrediatur. Quos tu rex inuicte, tota animi contentione omniq; armorũ vi exturbare, ab Africæ, Aethiopiæ, Arabiæ, Persiæ atq; Indiæ possessione non desistis. Fortunet Christus tam pios labores, aliosque Christianos reges ad hoc iustissimum & honestissimum bellum erigat & inflâmet. Quò Christianum nomen, non modo ereptas prouincias & amissa recuperet imperia, verum dilatet etiam augeat & amplifcet, tuo & maiorum tuorum exemplo. Hoc vero opusculum quodcunque est, quod tibi plurimis de causis dedicare constitui, precor obtestor que te, eo fauore & benignitate prosequare, quibus iacentes soles erigere & humanitate regia fouere, ne in lucem prodire aliquando pertimescat. Rex inuictissime Chri-

stus Opt. Max. maiestatem tuam saluam & incolumem seruet & perpetuam illi donet
felicitem. Vale Eboræ. v. Ka-

len. Decembris.

M. D. L.

D. SEBA-

D. SEBASTIANO, SVMMÆ SPEI POR-
tugallix & Algarbiorum regi in clyto, Africo, Æthy-
opico, Arabico, Persico atque Indico, Gaspar
Varrerius. S. P. D.

Icauerã augustissimo regi Io-
anni. iij. auo tuo rex in clyte,
commetarium, quem decem
ab hinc annos, de Ophyrare-
gione composueram. Sed an-
tequam edidissẽm naturã cõ-
cesserat tantus rex ac tanti no-
minis, à Deo Opti. Maxi. (vt

credere par est) ad illud concilium & cœtum beatorum
eterrise uocatus, ob plurima & præclara virtutum orna-
menta, quibus illum dum viueret decorauerat. Quan-
do igitur nutus diuini nuministe, in demortui regis aui
tui locum suffecit, tam magno cunctorum præsertim
tuorum omnium applausu, vt cum adoleuerit ætas, sce-
ptra tenens hæreditaria, ad regnorum administra-
tionem feliciter incumbas, prædictum commentari-
um tibi dicandum statui, eo maximè consilio quod il-
las Indiæ partes, quibus regio ipsa Ophyrã conti-
netur, in partem quoque regni tibi contigisse vide-
antur. Quam regionem propterea exquisita qua-
dam curiositate indagare arbitratus sum, quòd vide-

rem multos variè de hac re sensisse. Quàtum vero in hu-
iusmodi molesto & operoso negotio, quo me implicavi
cōsecutus sum alij viderint, certe quod potui prestiti, quã-
tum per tenuem & literarum & ingenij facultatem li-
cuit. In qua regione, vt omnes tui & alieni, qui præclarã
& excellentem & verè regiam istam admirantur in do-
lem: speramus, reddes Ophyrijs pro auro, (quod rerum
aliarum permutationibus, Salomon redimere confue-
uerat) inæstimabiles legis Euangelicæ merces. Sustines
enim cum honorum & bonorum hæreditate, non par-
uam expectationem industriæ & auitæ virtutis imitan-
dæ, & pro egregia innata indole fortasè etiam super-
andæ. Nam cuncti maiores tui reges, tam ex paterno
quam materno sanguine, maximam & singularem er-
ga Deum semper præstitere pietatem, & omnem hanc
Hispaniæ prouinciam, ab impotentissimo barbarorum
dominatu: armorum vi & summa militari virtute cri-
puerunt, ad eò vt quem, quisq; eorum locum, semel pedi-
bus proculcauerat & ferro aperuerat, eundem manu stre-
nua pugnando retinuerit. Nec intra Hispaniæ fines vir-
tustanta se ipsam continuit. In Africam traiecerunt, vt
fugientes barbarorum reliquias persequerentur & fun-
ditus delerent. Ibi, ingentes illorum copias parua manu
sæpius profligarunt. Multa ibi oppida maritima obsidi-
one & oppugnatione ceperunt. Postea in Aethiopiam,
in Arabiam, in Persiam, in Indiam denique arma con-

uertere

uerterunt. Quæ vero in ijs prouincijs strenue gesserunt, hæctu rex inclyte, & à tuis scire poteris, & apud Asiaticam historiam, ab auunculo meo doctissimè & elegantissimè scriptam, literis mandata faciliè cognosces. Alij ad longinquas occidenti orbis plagas, nunquam antea cognitæ se contulerunt, multas illic barbarorum prouincias occuparunt, atq; deleti impio idolorum cultu, Christi Euangelium latè propagarunt, vt nullus ferè in toto terrarum orbe tam longè positus nec tam abditus & ab hominum consortio semotus sit locus, quem non tuorum maiorum arma, vel occupauerint vel terruerint. Nec ad eorum tot ac tantas virtutes imitandas, ve etiam superandas, ea tibi desunt, quæ non parum optimo principi formando conducere, semper viri sapientes arbitrati sunt. Nam vt præteream, magnam spem multis & non obscuris significationibus concitatâ, & multarum, non adumbratam sed expressam virtutum effigiem quæ habes, apud Catharinam auiam tuam illustrissimam reginam & foeminam lectissimam educaris, cuius domus quoddam magis virtutum domicilium: quam aula, optimarum disciplinarum schola: potius quam regia, iure nuncupari potest. Habes quoq; intra ipsius aulae tecta, clarissimum principem Henricum, Cardinalem amplissimum, ac Portugalliae Infantem auunculum tuum, à Deo Opt. Max. tibi velut dono datum. Quem sapientissima regina in tuorum regnorum curam, & administrationem

H v sibi

sibi socium asciuit, & quite priscorum morum atq; vi-
tæ sanctissimæ exemplo, multarumq; & optimarum re-
rum doctrina imbuere & informare valet. Cuius dicto
si te semper audientem præstiteris, sine vlla dubitatione
tibi polliceri & confirmare possum rex inclyte, non fo-
re cur omnestui in te quicquam desiderent, sed futurum
potius, vt alij reges & te admirentur & tuâ æmulari vir-
tutem maxime laborent. Habes præterea illustrissimas
principes duas Mariam & Isabellam sanguine tibi con-
iunctissimas, quarum vtraq; rarum quoddam est omnis
& virtutis & probitatis documentum, quæ maximum
afferre momentum ingentesque conciliare utilita-
tes ad tuam educationem etiam possunt. Habes insu-
per viros principes, qui te cognatione attingunt, cæ-
teramque nobilitatem, atque omnes aliorum ordinum
Lusitanos, quorum egregia fides erga suos reges perspe-
cta maximè semper fuit. Qui vitam suam, cum res ita tu-
lerit: pro tua & tuorum regnorum incolumitate, pro-
fundere nunquàm dubitabunt. Habes quoque litera-
rum magistrum, quem serenissima regina & excellen-
tissimus princeps Henricus, ex nouo & amplissimo
sanctæ societatis ordine, ad hoc munus delectum tibi
dederunt, virum sanè & nobilitate generis, & litera-
rum scientia, & morum claritate conspicuum, à quo
nihil nisi quod bonum decorumque sit & regia ma-
iestate dignissimum disces. Quantæ bone Deus ad
summâ

6
summam virtutem, vel excitandam vel constituendam
facultates, quanta ad res optimè gerendas præsidia ti-
bi adsunt rex inclyte? Quare maeste virtute, omni con-
tentione enitere, vt omnes tui talem te habeant qualem
habere desiderant. Et paruum hoc nostrum munuscu-
lum tuo nomini dedicatum, pro tua humanitate singu-
lari, benignè precor suscipias. Christus Deus om-
nipotens maiestatem tuam saluam & in-
columem seruet, & felicitatem nū-
quam interituram tibi largia-
tur. Vale, Eboræ sexto
Kalend. Maij.
M.D.LX.

COMMENTARIVS DE OPHYRA RE
 gione apud diuinam scripturam commemorata, Vn-
 de Salomoni Iudæorum regi in clyto, ingens, au-
 ri, argenti, gemmarum, eboris, aliarumq;
 rerum copia apportabatur. Gaspare
 Varrerio Lusitano au-
 tore.

N monumentis rerum gesta-
 rum Salomonis, ingentes cō-
 memorantur diuitiarū copiar,
 quibus ad eū rex ille in clytus a-
 būdasse fertur: vt, præ nimia au-
 ri affluētia, cunctis regiē supel-
 lectilis vasis, cæterisque vsus &
 splēdoris domesticior namētis,
 ex auro factis vteretur: & argentū apud Hierosoly morū
 id temporis copiosissimā vrbē, nihili propemodū pēdere
 tur. Tantā auri vim (classe ad orā maris Rubri in hūc vsū
 edificata) aduectā ex Ophyræ regione narrat, eadē Iudæo-
 rū regū historia. Verū in qua nā orbis terrarū parte hęc re-
 gio sit posita, cīcta ne mari an illic cōtinēs, silētio præterit.
 Nec quo nomine histēporib9 nūcupet, apud aliquē ido-
 neū authorē memini me legisse. Si qui verò sūt qui in eo
 aliquā operā posuere, parū aut nihil cōsecuti mihi esse vi-
 dētur. Ac priusquā ad huius regionis cognitionē acceda-
 mus, de qua

7
qua nostra futura disputatio est, visum fuit primū, quorundam referre sententias: quam quisq; de eadem re tulit. Deinde ea, quæ ab illis sunt in hoc genere disputata, & quæ nullam veritatis formam præ se ferre videtur refellere. Postremo ijs adhærere, quæcunq; vera sinceraq; eos protulisse fuerint animaduersa. Ex quo ordine serieq; tractationis, & rerum ac rationum collatione, dilucidior emergat nostra, quam super hac ipsa re: sumus in medium prolaturi, sententia. Rabanus Maurus summo vir iudicio & in sacris libris interpretandis satis exercitatus, regionem hanc apud Indos esse, nomenque inuenisse ab Ophyro Iectani filio, memoriæ mandauit. Eamq; terram auream: propterea quod ei aureum sit solum nuncupatam. Quam nulla gens mortalium: sed Leonum aliarumque ferarum id genus multitudo ingens incolet. Qua propter nullos ad eam ausos succedere: præter nauitas, positas in statione nauibus, quò facilius pateret per fugium, ab imminente ferarum maleficio, & tractu illo circumcirca antè per exploratores diligentissimè perlustrato. Quam verò humū ab ipsis feris egestam, offendissent: ad naues exportasse, ex eaq; tandem aurum eruisse. In hanc ferè sententiam discedit Nicolaus Lyranus: peritissimus & ipse sacrarum literarum interpres. Franciscus Vatablus Parisiensis, putat Ophyrā regionē esse infulam Hispaniolam: in Oceano occidentali positam, nostrisq; tēporibus repertā. Atq; ad id confirmandū nō nullas

nullas colligit rationes. Primum quod plurima auri idq;
optimi metalla, gignat hæc insula. Deinde quod longis-
simis & maris & terrarum interuallis disiungatur à por-
tu sinus Aelanitici Afiongabero, è quo classis Salomo-
nis nauigabat in Ophyram regionem, vt tanta locorū
disiunctio, cum tam diuturna trium annorum nauiga-
tione, à sacris literis cōmemorata, cōuenire videatur. Ra-
phael Volaterranus, nonnullos arbitratos fuisse memo-
rat, infulam Sofalam in Oceano Aethiopico sitā, (quæ
nunc in ditioe Portugalliæ regum est) esse Ophyram.
Idq; Ludouicus quidam Venetus, in quadam sua ab Vlf-
sipone in Indiam nauigatione, scripto ab eo prodita: sibi
affirmasse certos homines apud eandem insulam in præ-
sidio locatos dicit, sed quibus in ea re parum fidei præsti-
tisset. Hæc ferè sunt, quæ, circa huius regionis inuestiga-
tionem varia & diuersa: ij quos modo nominavi, literis
mandarūt. Sunt igitur, vt ea colligamus, tres orbis par-
tes à se inuicem disiunctissimæ, India, quæ Asiæ celeberrima
prouincia est. Aethiopia, quæ in Africæ partibus
continetur. Et Hispaniola, quæ (vt diximus) in occidentalibus
posita est Oceano insula. Quæ sibi vindicare videntur
hunc velut aureū principatum, sicut olim aliquot Græ-
ciæ ciuitates, suum vnaquæq; ciuem Homerum vendi-
cabat. Prima opinio, in qua duorum nec contemnendo
rum virorū cernitur summa consensus, partim ad rē &
veritatē ipsam proximè accedere, partim dubia & incer-
ta

8
ta sanè quidem continere mihi visa est. Dabimus tamen
operam, quo pacto perspiciatur aliquã veritatis ratione
seu certe verisimilitudinem præ se ferre. Quod vero in-
sula Hispaniola non sit Ophyræ regio, adeo in promptu
est, vt nullis nec argumētis nec rationibus egeat. Verū
quia cōmuni iudicio populariq; intelligētia, quæ disci-
plinarū rationes minus attingit, accommodandę sunt ple-
rumq; rerū argumētationes, id existimauimus faciendū,
etiā si doctioribus minus gratū futurū esse videatur. Pri-
mum omniū, illud maximè in confesso est, illā terrarum
immensitatē & se in maximā latitudinē effundentē, quę
iam satis peruulgato vocabulo terrę nouę nuncupatur,
quã, nostra memoria Hispani duce Christophoro Colo-
no Ligure, longis periculosiq; nauigationibus in Ocea-
no Atlantico exhaustis repererunt, non modò ætate Sa-
lomonis regis, à nullis Asia, Africa, atq; Europæ genti-
bus: sed nec infinitis, ppè posterioribus seculis fuisse cog-
nitam. Nec illi mea quidem sententia audiēdi sunt, qui
hanc insulam eam ipsam esse arbitrantur, quam Aristot-
eles prodidit Carthaginenses olim inuenisse vltra Ga-
des multorum dierum nauigatione, legemque huius-
modi constituisse, vt capitale esset, si quis eam incole-
ret, quia sic consultum fortasse videretur publicis illius
Reipublicæ rationibus. Quis enim id pro certò af-
firmet in tanta insularum multitudine, quibus ma-
re ipsum Atlanticum ad omnes coeli plagas veluti
quibusdā

quibusdam maculis distinguitur? Sed est uera sint quæ
de hac insula opinantur, nonne Salomon Carthaginis ortu
ginem antecessit. cl. annis, ut authores sunt Iosephus &
Eusebius Cæsariensis episcopus? Accedit huc nec esse
probabile nec verisimile, insulam ab Aristotele memo-
ratam, in ipso statim Carthaginis ortu fuisse repertam,
sed potius postquã vrbs illa Romani imperij æmula cre-
uit, bonamq; Africæ partem imperio ac ditione tenuit.
Quibus viribus aucta, potuit fortasse ad maris etiam im-
perium animum adijcere. Nam duorum Pœnorum longin-
quas nauigationes, ex Plinij & aliorum authorum mo-
numentis, constat: fuisse multis annorum curriculis, post
conditam Carthaginem, nempe in ipso vrbis incremẽ-
to, & ut ipse Plinius ait florentissimis rebus Punicis. Pre-
terea nauigatio ipsa à mari Indico in Atlanticum, per Au-
stralem orbis plagam, non modo Salomonis ætate, nõ-
dum nota sed nec satis explorata fuerat, vsque ad tem-
pora Emmanuelis Portugalliæ regis inclyti. Cuius clas-
ses velis audacibus magnum illum Oceanum longè la-
tèq; diffusum percurrentes, vtramq; Indiam citra & v-
tra Gangem penetrauerunt: erroremq; Claudij Ptolemæi
Alexandrini illustris mathematici, aliorumque existimã-
tium Indicum mare, minime ad Oceanum Atlanticum
pertinere, toto orbi summa cum laude eripuerunt. Nec
illud me mouet, quod scriptores aliquot (in quorum est
numero, cuius modo mentionem feci, Plinius) memo-
ria

9
rix prodiderunt, extitisse aliquos multis antè seculis, qui
ab ortu in occasum, per magnam ac propè immensum
illum maris circuitum nauigassent, vt de quodam Eudo-
xo accepimus, qui (fortè capite dánatus) cū iram Ptole-
mæi Lathyri Ægypti regis, quam incurrerat, declinare
properasset, è sinu Arabico solués fortunæ libidini & pe-
lagi arbitriose cōmittens, vsq; Gades tandem peruenisse
narratur. Sed nec memouent signa nauium Hispanien-
siū, in mari Rubro ex naufragio reperta, tempore Tibe-
rij Romanorū principis. Nec nauigatio Hannonis Car-
thaginensis à Gadibus ad finē Arabia, quā literis prodif-
sectiam fertur. Nā huiusmodi nauigationes etiam si fie-
ri potuerunt, præterquàm quod casu aut felicitate qua-
dam potius accidisse, mea quidē sententia videntur, quā
consilio aliquo, aut scientia nauigandi, tātam incogniti
& procellosi maris vastitatē, tamen, non tam probatæ
vel illis vel posterioribus seculis extitere: nec tantam fidē
facere potuerunt, quanta opuserat, ad tam inusitatā &
periculis plenam nauigationem aggrediendā, suspectæ
nanq; vt arbitror vulgò maximè fuerunt. Qua prop-
ter Strabo nobilis geographus, historiam, quā Heracli-
dem Ponticū narrasse dicit: de certis nauigationibus eu-
iusdā Eudoxi Cyziceni, tēpore Euergetis secundi regis
Ægypti, tanquàm ineptā fabulam eijcit, & explodit.
In qua scripsisse asserit eundem Eudoxū, à mari Rubro
supra Æthiopiam delatum, lignum quoddā nauigij, in
I quo

quo effigies equi in sculpta erat, ex naufragio se reperisse. Quod cum in Ægyptū detulisset, tandē à quibusdā naucleris (nostri maris forsitan navigationibus assuetis) Gaditanorū esse nauium cōperisse. Quo argumento satis sibi persuasum esse asserbat Eudoxus, totius terræ globū vndiq; Oceano circumfundi. Quæ, (tametsi vera exitisse crediderim) neutiquā refelleret nobilis geographus, si in ea, qua fuit ætate, nauigaretur tota illa pars Australis Oceani, quemadmodū à nostris hominibus nauigatur hodie, idq; tanta facilitate, quanta mare nostrum à cunctis ferē nationibus Africæ & Europæ nauigatur. Quando igitur illis tēporibus, non modo non ita absoluta, vt oportebat, & plena quadam cognitione hæc nauigatio pernoscebatur: nec vllis geographicis tabulis illustrata circumferrebat, quò littora & promontoria, portus, vrbes, fluminūq; ostia, atq; horū omnium situs, ex certa cœli & siderū obseruatione internosci quocunq; tempore adiriq; possent, sed etiam à Claudio Ptolemæo disciplinarum mathematicarum peritissimo, omninò sublata fuerat, quî fieri poterat, vt ætate Salomonis notum esset, quod nulla tot sæculorum posteritas, præterquam memoria nostra vsu & experientia consecuta est? Sed esto, Hispaniola insula Ophyræ sit regio. Quorsum attinebat per tot vastissimam vagari maria, & vniuersum penè orbem laboriosissima navigatione, infinitis penè & casibus & erroribus obnoxia, peragrarè: si per

fretum

fretum Herculeum è nostro mari in Atlanticum exeur-
 tibus, compendiarie navigatione & breviori temporis
 interuallo, illuc licebat peruenire? Iam illud prætereun-
 dum censeo, quòd hæc insula, præter aurum, nihil earũ
 rerum gignat, quæ ex Ophyrâ Salomoni apportaban-
 tur, videlicet gèmas pretiosissimas, ebur, pavones, simi-
 as, & ligna optima, ex quibus citharæ aliaque musicorũ
 organa fabricabantur. Suspicio Vatablum istuc ipsum
 hausisse ex libris Petri Martyris. Is enim narrat Chris-
 tophorum Colonum, cum primum hanc insulam repe-
 risset, atquè Indiæ partem aut certè illi finitimam, ob plu-
 rimam auri vbertatem illic animaduersam, esse existi-
 masset, persuasum habuisse Ophyrâ esse. Quòd verò
 nec Sofala insula, sit Ophyrâ regio, quam, supra dixi-
 mus Volaterranum ab aliquibus Ophyrâ fuisse exi-
 stimatam, commemorasse, & quam Ludouicus Vene-
 tus, cum illuc appelleret, idem sibi Lusitanos quosdam
 affirmasse significat, ex toto nostræ disputationis con-
 textu, facillè apparebit, quàm rectè iudicauerit Vene-
 tus, illos id falso opinari. His igitur iactis velut fun-
 damentis, reliquum est, vt in medio ponamus ratio-
 nes, quibus nostra de hac ipsa re tota nititur sen-
 tentia. Flavius Iosephus omni genere doctrinæ in-
 structissimus, in historia sacrorum librorum, quam
 more penè paraphrastico interpretatus est, hæc re-
 gionem scribit apud Indos esse, atquè vulgò ætate

sua Terram Auream nuncupatam fuisse. Cuius ver-
ba subiicienda duximus ad pleniorē huius suscep-
tæ tractationis intelligentiam, inquit. n. *Habuit autē (Sa-
lomonem intelligit) ad edificandas naues beneficia regis Hi-
re. Ipse nanq̄, ei multos viros gubernatores & in marinis
rebus edoctos misit, quos iussit nauigare cum dispensatori-
bus suis ad locum, qui olim Ophyrā, nunc Terra Aurea nū-
cupatur (est. n. in India) ut aurum deferrent, & colligentes
quadringenta talenta, ad regem denuò sunt reuersi. Ex qui-
bus satis apparet non solum antiquam & peruulgatam,
sed clarorū etiā virorū hanc fuisse sententiam. Fuit nāq̄;
Iosephus Græcarū literarum longè peritissimus, & in-
euoluēdis Græcis authoribus exercitatissimus, vt eius li-
bri testantur, quos contra Apionem grāmaticum Ale-
xandrinū scripsit, multiplici rerū doctrina & cognitio-
ne refertos. Quo in genere tantū excelluit, vt ob ingenij
elegantiam, statua ei Romæ publicè posita fuerit, & de
quo satis præclarum elogiū extat apud diuum Hieronimū
in libro de claris scriptoribus. Cuiusque septem libri
de captiuitate Iudaica publicæ bibliothecæ sunt tradi-
ti, vt eodem libro idē vir sanctissimus testatur. Floruit
principatu Vespasiani Imperatoris, eiq̄; cū primis cha-
rus fuit. Quo tempore C. Plinius, totum cursum, quem
Romani terra, mariq̄; singulis quibusq̄; ānis, in Indiam
tenebant, summa cum diligentia scripsit. Quo loco etiā
cōmemorat amplissimas pecunias, quas quotannis In-
dia ex*

11
dia ex ærario Populi Romani, in redimendis aromatibus
alijsq; id genus mercibus exhauriebat. Quæ admodum
apud nos forsitan pessimo publico fieri videmus, & non
sine iusta querela maximoq; dispendio publicarum Lu
sitaniæ rationum. Quo circa cum idem Iosephus, tava
ria multarum rerû cognitione, & doctrina polleret, atq;
omnis antiquitatis præsertim Judaicæ, acutissimus esset
indagator: multaq;, vetustate iâ penè obruta è tenebris
eruisset, omnisq; regio Indiæ illis tēporibus, quibus ipse
vixit, Romanorû nauigationibus explorata, ab aliarûq;
nationum mercatoribus satis perlustrata foret, haud
equidem consentaneum videtur, Ophyriæ regionis noti
tiam, ita ex hominum memoria excidisse, vt, incuria seu
obliuione penitus exolesceret. Quare Iosephus ita ipsam
apertè rem locutus est, vt nihil significantius dici posset,
quàm regionem hanc apud Indos esse, & Terram Aurèam
nuncupari, adeò vt digito penè commostrasse videatur.
Nā Claudius Ptolemæus eam ipsissimã, vt Plautino mo
re loquar, in India sitam scribit, libro septimo vndecimę
Tabulæ Asiæ, his verbis. *Super Argenteam autē regionē,
in qua multa dicuntur esse metala non signata, superiacet au
tem Aurea regio Besyngitis appropinquans, quæ & ipsa me
talla auri quam plurima habet.* Hæc Ptolemæus. Quo
niam verò vltra peninsula est: ad quam mercatores ex
Aurea regione exq; insula Somatra, tanquàm ad nobi
lissimum totius Orientis emporium, maximam (vt ho-

die fit) auri copiam conferrent, euenit, vt Aurea Cherſo-
neſus appellaretur. Cuius omnes meminere geographi,
omniumq; maximè Ptolemæus. Quæ ſine controuer-
ſia eadem ipſa eſt, vbi oppidum nunc Malâca poſitum,
ſub imperio ac ditione Portugallix regum eſt, Perma-
netque & durat ad hoc tempus, apud idem oppidum ce-
lebris cunctarum rerum mercatus, quò omnes negotia-
tores Orientalium partium, emendi & vendendi gratia
confluunt. Cui oppido, propterea quòd in extremitate cu-
iuſdam promontorii, quod Ptolemæus Maleicolum ap-
pellat ſitum eſt, nomen Malâca inditum exiſtimo. Eamq;
terræ lingulam in altum excurrentem, mare, vi recipro-
cantis æſtus, à continente, cui tamen ponte coniungi-
tur, abſtulit. Quo effectum eſt, vt Malaca in inſula remã-
ſerit. Quemadmodum inſula Ormuzia, (quæ ab incol-
lis alio nomine Gerum appellatur) vbi totius Perſiæ ce-
lebre emporium eſt, nomen traxiſſe videtur ab Ar-
muzio promontorio in ſinus Perſici fauces proiec-
to, & à regione Armuzia à Plinio in eadem Carmanix parte,
vbi hodie Ormuzium regnum eſt, commemorata. Hęc
iccircò meminiffe habuit, vt gratiam inirem à curioſis in-
exquirendis antiquitatis veſtigijs. Verùm vt ad propoſi-
tum reuertamur. Si quis Ptolemæi tabulas, cum noſtris
geographicis tabulis, à peritiſſimis nauticæ artis homi-
nibus confectis, diligenter contulerit, iam profectò re-
periet inter ſinum Gangeticum (nunc Bengallicum ap-
pella

pellatum) & auream Cherfonesium, Auream & Argenteam regionem esse positam. Quo terrarum situ Pegusium regnum esse nemini dubium est. Atqui huic nostrae opinioni confirmandae, satis fidem debet constituere, quod citra & ultra Gangem nulla pars Indiae sit, quae aurum gignat praeter Pegusium & Somatram insulam. Quam multi falso opinati sunt esse Taprobanam. Ut enim a nobis in quibusdam nostris geographicis observationibus, satis disputatum est, constateam esse insulam Taprobanam, quae his temporibus eodem ipso penè nomine Seilam appellatur, quo iam olim auctore Ptolemaeo fuerit nuncupata. Qua propter omnem illam oram, quae Pegusius, Malaca, & Somatra continetur, apud diuinam historiam, Ophyram regionem esse appellatam facile contenderim, ob locorum vicinitatem, quam inter se habent, ut nullus terrarum interiectus reperiat. Nam ora ea maritima a sinu Gangetico in Pegusium, hinc autem in Malacam excurrit. Ab hac vero vrbe ad Somatram, exiguus maris traiectus interpositus est. Cuius incolae, illi praesertim qui Benancabi & Barri nuncupantur, ingentem auri vim ad Malacae mercatos semper importare consueuerunt. Praeterea, illud maximo ad hanc rem argumento esse arbitror, quod ingens caeterarum rerum copia apud Pegusium sit, quae praeter aurum & argentum ex Ophyra regione Salomonia afferbantur. Nam gemas cuiuscumque generis pretiosissimas.

Indorum nulli præterquã Pegusij vendunt. Simias & Pa
uones quã plurimos habent, Eboris ingentẽ numerum.
Siluis lignorum pretiosorum: ex quibus apud nos citha
ræ aliaq; id genus musices instrumenta conficiuntur, lō
gè plurimis abundant. Sed priusquã ad reliqua totius dis
putationis veniamus, discutienda videtur ea, quæ Raba
nus Maurus & Nicolaus Lyranus protulere, de Ophy
ra regione aureum solum habente, deq; leonibus alijsq;
maleficis animãtibus, quæ Salomonis ætate eosdem ter
ræ tractus adeò infestabant, vt sinè maximo periculo è
nauib; egredi nõ liceret. Hæc quanquã similia fictis fa
bulis, & finitima videtur ijs, quæ Herodotus & Aristæas
Proconnesius (vt à Plinio traditur) scriptum reliquere, de
gryphibus aurũ custodientibus, & Arimaspijs rapienti
bus, aut ijs, quæ Põponius Mela tradit, de formicis mag
nitudine maximos canes æquãtibus, que prædictorũ gry
phiũ more, aurũ etiam egestũ in multorũ exitiũ custodi
ant, tamen maximè exploratũ est, vasta Pegusiorũ & de
serta loca, tum tigrũ tum elephantorum esse longè re
fertissima. Atq; tantam earũdem ferarũ esse copiã, apud
Aureã Chersonesum, (quæ regio Pegusijs finitima M.
pass. c. clx. patet longitudine) vt nulla ibi oppida, nullæ
habitentur vrbes, præter Malacã & per paucos barba
rorum vicos, ob truculentarum tigrum (quas Reimo
nes appellant) immanitatem & maleficia, adeò vt noctu
nullum sit miseris accolis perfugium, præterquã succè
signes,

signes, quos maximè formidat hoc animal, & arborū
 summitates. Si enim non altius quā ad altitudinem .xx.
 pedum ascendunt, à tigris perniciosissimo saltu corri-
 piuntur. Ac vulgò memoratur apud nostros, quandam
 tigrim, magnum aliquando facinus intra urbem Ma-
 lâcam edidisse, iam tum cū illic rerum potiremur. Ad
 tātā si quidē prorupit audaciā, sæviēte præde auditate,
 vtnocte concubia in urbem irrumpens, hortumq; quen-
 dam inuadens: tres seruos ad trabem ob flagitia vinctos
 arriperet, eisq; cum trabe simul dorso impositis, mace-
 riam etsi præaltam saltu tamen euasisse. Idq;, & accipi-
 mus à multis viris auctoritate grauisissimis, & legimus
 in historia Asiatica doctissimi atq; clarissimi viri Ioan-
 nis Barrij auunculi nostri. Quod verò iam olim, tigres
 & elephantos habuerit Aurea Chersonesus & finitima
 tota illi regio, author est Ptolemæus. Qui postquā Chal-
 citim regionē, atq; aliquot vicinas gentes descripsit: tan-
 dem ad Daonas veniens, postq; ipsos ad montana quæ-
 dam, tigres & elephantos habentia descendit: iuncta
 Lestorum regioni. Qui Lestores finitimi sunt Aureæ
 Chersoneso, sed eiusdem verba hæc ferè sunt. *Postea Da-
 onæ ad flumen eiusdē nominis, & post ipsos montana sunt,
 iuncta Lestorum siue Prædonum regioni, tigres habentia
 & elephantos.* Potuit enim fieri vt Salomonis ætate, in
 qua nondum terrarum orbis vniuersus, tanto hominū
 cœtu & frequentia: quanta posterioribus seculis habi-

taretur, Pegusiorum regio adhuc inculta ac deserta es-
set. Postea verò quàm finitimæ gentes animaduertis-
set multos mortales, ad eam, auri adipiscendi gratia cõme-
are, huius auiditate quoq; allectæ, in animum induxisset
ipsam Aureã regionem incolere, vt auro potitæ rerum
multarum quibus carerent per mutationibus aueretur.
Qua de causa hominũ crescẽte multitudine, feræ paula-
tim loco cedentes, ad solitudinem confugerent. Quæ in
Aurea Chersoneso fieri non potuissent, propterea quod
nulli mortalium, ob soli sterilitatem vtilitate aliqua ad
eam habitandum allicerentur: exceptis locis aliquot ma-
ritimis ad mercaturas faciendas accomodatis, quorum
est Malaca illius regionis metropolis. Quod verò regio
Ophyræ solum aureum habuerit, vt asserunt prædicti
Rabanus Maurus & Nicolaus Lyranus, nemini mirum
videri debet illos istuc ipsum credidisse, quippè cum per-
uulgatum id multis ante seculis apud omnes esset, vt C.
Plinius & Pomponius Mela testantur. Inquit enim ille.
*Extra ostium Indi Chryse & Argyre fertilis metallis, vt
credo. Nam quod aliqui tradidere aureum argenteumq; ijs
solum esse, haud facile crediderim. Hic autem. Ad Tamu
(est enim Indie promontorium) insula est Chryse, ad Gan-
gem Argyre, altera aurei soli (ita veteres tradidere) altera
argentei. Atq; ita, vt maxime videtur, aut ex re nomen,
aut ex vocabulo ficta fabula est. Hæc Plinius & Pom-
ponius, Diuus etiam Hieronymus in epistola ad Ru-
sticum*

sticum monachum nonnulla cōmemorat, quæ ijs conuenire videntur. Quæ idè cōmemorare visum est, ne vituperatores aliquot libidine obtrectandi, hanc ansam arriperent, ad Maurum & Lyranum reprehendendos. Id enim illos, hinc liquidò constat ab antiquis authoribus accepisse. Nec modò opinio ea, constanti fama multorumq; scriptorum literis, antiquis illis temporibus celebrata est, verum etiã ad nostrã vsq; ætatē & apud Indos emanauit, ad eò vt multi Lusitanorum, auri cupiditate inducti, magnos adierint labores, non sine maximo vitę discrimine & rei familiaris iactura, in perquirenda & inuestiganda hac Aurea regione. Increbuerat enim fama, certos homines, casu in eam regionem naue quondam appulso, ibique dum fortè idoneam ad nauigandum tempestatem nanciscerentur, aliquot dies commoratos, cum ea, quibus ad instruendam nauim opus erat, pararent, & alia non suppeteret ad saburram materia, præterquam humus, magno eius pondere in carinam iniecto, nauim firmasse. Atque illinc soluentes urbem Goam tandem peruenisse. Cum verò ea nauis posteris temporibus vetustate corrupta, in naualibus dissolueretur, & auri grumuli in Saburra lucentes, homines ad se allexisent, inuentum aurum fuisse, atq; hinc coniecturam cepisse, humum illam ex Aurea regione casu non scienter exportatam, Porrò de ijs, quæ de aureo solo huius regionis, deque malefico genere animalium eandē infestãte

produn

orin

produntur, nihil definire certum mihi est, eò quòd sint
adiudicandum difficillima. Verum seu ex egesto à feris
solo, aurum eruerint, seu ex rerū permutationibus (quod
verosimilius magisq; consentaneum est, & diuus Hiero-
nymus vt inferius apparebit, innuere videtur) vel qua
uis alia ratione comparauerint, hæc quoquomodo sese
habuerint, affirmare nihil dubitauerim facta atq; transa-
cta fuisse, in ea ora maritima, quæ Pegusijs, Aurea Cher-
soneso, & insula Somatra, (vt iam conclusimus) circums-
cribitur. Sed ijs cognitis, ad aliam partem disputationis,
quæ non paruã dubitationē habere videtur, oportet ac-
cedamus. Narrat siquidem eadē rerum Iudaicarū histo-
ria, classē Salomonis (vt eiusdē verbis vtamur) cū classē
regis Hiræ, semel per tres años, ire in Tharsis. Quæ verba
in hūc sensum explicat Iosephus, vt huiusmodi naviga-
tionē, ante trienniū, haud quaquã fuisse confectã & abso-
lutã existimet. Nos verò tametsi hunc locū, aliter accen-
set Iosephus intelligi possē (vt postea disputabimus) arbi-
tramur, tamen pro virili parte, quantū fieri possit, ne ali-
quis resideat scrupulus, nonnullas colligemus rationes,
quibus illum rectē sensisse intelligatur. Porro vt causas
dubitationis explicemus. Cum hac tempestate vsu & ex-
perientia compertum sit, illos, qui à mari Rubro secun-
do cursu Auream Chersonesum nauigare, atque inde
commodè renauigare solent, totam nauigationem de-
cimo mense aut summū anno conficere, apparet om-
nino

15
nino incredibilis & absurda illa nauigatio, quæ cum vnũ
atque idem maris spatiũ percurreret, id præterquàm tri-
ennio non absolueret. Quæ causa impulit Franciscum
Vatablum, vt crederet tam longi tẽporis interuallũ, cũ
longissima huiusmodi conuenire nauigatione, qualis es-
set à sinu Aelanitico maris Rubri ad Hispaniolã insulã.
Ex quibus facilè intellectum est, aut Ophyram regionẽ
non esse ad oram maritimã Pegusiorũ & Aureæ Cher-
sonesi atq; Somatræ, aut, tam diurnam nauigationẽ,
quæ perpetuum trienniũ cõplecteretur, esse prorsus va-
nam & cõmentitijs fabulis quã verò similiore. Sed si re-
ctè diuersæ temporũ rationes expẽdantur, iam profectò
non inepta nec absurda hæc Iosephi interpretatio iudica-
bitur. Etenim si huius facultatis, quæ vocatur nauiga-
tio, siuè artis siuè sciẽtiæ volumus cõsiderare originẽ, fa-
cilè reperiemus, eã, sicut aliarũ artiũ & disciplinarũ princi-
pia, ab exiguis initijs esse ortam atq; deductã. Nam cũ
principio animaduertissent homines, magnas atq; ingẽ-
tes utilitates in fluminũ & maris nauigationibus esse cõ-
stitutas, coeperunt inire rationem, qua eis ad vitæ vsus ne-
cessarios vticõmodè & vtiliter possẽt. Itaq; primũ rudis
illa ætas, trabes inuicẽ connectere atq; coniũgere coepit,
quas rates appellauit. Quibus primò in fluminũ transue-
ctionibus utebantur, deindè per ipsa flumina vecti ad fi-
nitimos importabant ea, quorum maximè indigere in-
telligebãt, ex quorumq; permutationibus alia similiter
compa-

compararent, quibus etiam ad vitam tuendam & propagandam carere non poterant. Postmodum scaphas & lebos aliaque id generis minuta navigia, per solertia excogitarunt, velis & remis, multisque rebus ad usus nauticos pertinentibus, paulatim inuentis, non modo instruxerunt, sed etiam alijs ad decorem & ornatum appositis illustrarunt. At crescente iam cum longa experientia, & frequenti huius rei usu audacia, in altum se maioribus navigijs contulerunt. Primum propter oram maritimam navigantes, propinquitate continentis animos faciente, deinde ad interiora maris eos ducente peritia, coepere procellosis fluctibus se opponere, & iam audacter ventis vela dare, atque confidenter tandem & strenue longa maris spatia transmittere. Unde colligitur, huius artis nauticae scientiam, paulatim & per quosdam velut aetatis gradus creuisse, adeo ut auctore Plinio remum Copae & eius latitudinem Plateae, vela Icarus, Tyrrheni anchora, malum & antennam Dædalus, rostra Piseus, Salaminij hippaggum, & alia alij diuersis temporibus inuenerint, & plurima adiuuenta huic arti subministraverint. Nec in tot saeculorum aetatibus, ad perfectam illam & omnibus suis numeris expletam, navigationis rationem peruenerunt, usque ad illud tempus, in quo multa quoque mathematicae disciplinae, ad rei nauticae facultatem maximè pertinentia, fuerunt excogitata instrumeta. Quorum illud extitit, valde post homines natos admirandum, quod vulgo Aëcum nauticam appellant. Quae

Septem

Septētriones nimia & mira quadā infita auuiditate, ex vi
 cōtactus magnetis lapidis contracta, appetit: & cuspidē
 veluti digito perpetuò ostēdit. Cuius vim natiuā lapidis
 in Arctos semper respectātis, antiquis; ignotā fuisse mani
 festū est. Hinc illa sūma admiratio, quā Argo nauis Ar
 gonautarūq; à Thessalia in Colchos per quā breuis nauī
 gatio illis tēporibus excitauit. Hinc Vlyssis nescio quos
 errores, priusquā in Sicilia insulā ab Ilio peruenisset, in
 tra tā exigua maris spatia exhaustos, admirata est maxi
 mē antiquitas, quos illustris ille Græcus poëta propterea
 egregijs decorauit numeris. Quū igitur (vt dixim⁹) hęc
 ars nō subito, sed per lōga tēporū interualla nacta fuerit
 in cremēta, repertæ sunt cōpendiariæ nauigationes, vsū
 & cōsuetudine nauigandi. Nā, vt Plinius refert, cū ab Si
 agro Arabiæ promōtorio (quod hodie Fartacū appella
 tur) Patalā Indiæ urbē petere cōsuetū esset, posterior etas
 breuiorē tutiorēq; esse nauigationē, ab eodē promōtorio
 ad amnē Zizerū, Indiæq; portū credidit, diuq; ita nauī
 gatū esse dicit, donec auidi & lucro inhiātes mercatores,
 aliā magis cōpendiariā nauigationē inuenerūt, qua sin
 gulis quibusq; annis Romani in Indiā nauigabāt. Quo
 in loco (vt supra memorauimus) diligēter scribit, quem
 cursum Romani terra mariq;, dū Indiā peterēt, ad spe
 cies aliaq; id genus aromata cōparanda tenebant: & quo
 anni tēpore hinc atq; illinc proficiscebātur, quātoq; spa
 tio (quod annum esse significat) totum illud iter, vsq;
 dum

dū reuenteretur cōficiēbant. Itā igit̄ vsq; ad Plinij tēpora
certos quosdā progressus fecisse videtur nauigatio. Verū
tamen multò ampliores vsq; ad nostrā ætatem. In quo
genere iure laudantur Lusitani, qui magnū fundamen-
tum perpetuæ suæ cōmendationis & famæ, iecisse, atq;
memoriam nominis sempiternā consecuti esse videntur,
apud quos magis quā in cæteris nationibus hæc ars ex-
cultā est. Cū primi mare Atlaticum nauigantes, cunctā
Mauritanæ & Aethiopiæ oram, vsq; ad magnū & vastū
illud Bonam Spem promōtorium: maris interiora
magno impetu irrūpēs, atq; ab antiquis geographis ig-
noratū, summa cū animi fortitudine & solertia, & mag-
nis tandem exantlatis laboribus explorarunt, tēporibus
Iffantis Henrici & Ioannis Portugallæ regis secūdi, &
plurimis anis atēquā Christophorus Colonus Ligur oc-
cidentalem Oceanum nauigasset, viāq; munitam poste-
ris reliquere, qua perfectum est, vt postmodum in Indi-
am ab Vlissipone, summa vt hodie fit facilitate nauigare
tur. Vt igitur hanc partem disputationis concludā. In il-
la ætate, in qua nec dum tam strenuè tantaq; artis peritia
maria percurrēbant homines, interdū nauigare, noctū
verò in anchoris diem expectare consuecebant. Vt nūc
quoq; fieri videmus in sinu Arabico, propterea quòd il-
lic & vadofum & maximè scopulosum sit mare. Tū eti-
am quo ad fieri poterat, proptèr oram maritimam atq;
secundis duntaxat flatibus nauigabant, eò quòd nondū
alij

alijs ventis vela dare, ad vsuq; & vtilitatem nauigandi
 trahere nouerant, vt posteris temporibus inuentum est.
 Alia tam tardæ ac lentæ nauigationis causa erat, quòd
 ob maris & locorum maritimorum insolentiam, nau-
 ceros pro diuersitate regionum mutabant, aliosq; mu-
 tuabantur vicinarum nauigationum scientissimos, vti
 à nostris hominibus factitatum fuisse satis comperitū est,
 cū primū in Indiā nauigarunt, propterea quòd certio-
 rem & tutiorem cursum ignorarent. Sed alia quoq; hu-
 iusce rei erat causa, quòd cū id tēporis nauigia, propter
 modicam magnitudinem, tantū cibariorū numerū ca-
 pere nequiuissent, opus erat aquādi & cōmeatus gratia,
 sæpius apud maritima loca ad id maxime opportuna,
 moras producere. Ad hæc mare Indicū (vt satis notum
 est) hyeme, quæ apud Indos à Kal. Aprilis circiter Kalē.
 Octobris protenditur, adeò procellosis & immodicis tē-
 pestatibus agitatur, vt infestum & inuium hoc tempore
 efficiatur. Præterea sunt in illo cœlo stati vëtorū flatus,
 (quæ admodum apud nos Etesix certo æstatis tēpore,
 quos Monsoas vocant, quibus exceptis, idoneæ ad nau-
 gandum tempestates nullę sunt. Quare oportet hostē-
 pestiuos ventos expectare. Nam qui à sinu Arabico seu
 Persico vel ab vrbe Goa in Auream Chersonesū nau-
 gāt, nec statim illinc renauigare valent, sed tantisper ibi
 manere opus est, dum huiusmodi venti flare inceperint.
 Quapropter tres aut quatuor & amplius menses, apud

K

Ma-

Malacam commorantur. Itaq; cum illa ætate non admodum vigeret, vt postea viguit, hæc nauigandi scientia, cumq; dies non noctes & proximè oram maritimã nauigarent, ex quo tardiores efficiebãtur nauigationes, propter longosorarum anfractus veluti quosdam in semet reductos Meandros, idq; verno non hyemali tempore. Deinde, cum in crebras, tum aquationes, tum lignationes, & in perquirendos nouos naucleros, atq; in expectandos cõmodissimos ventorũ accessus, postremò in aurũ cõparandũ, seu rerũ permutationibus, seu quacũq; alia ratione id fieret, non modicũ temporis insumendũ esset, nihil mirũ videri debet, si totũ cursum antè trienniũ conficere nequiuerint. Mitto instrumentorũ nauicorũ duplices apparatus, quibus illa ætas in nautica disciplina nondũ satis exercitata, opinor, nõ utebatur. Quorũ penuria solet sæpe numero cursus nauigationũ retardare, dũ reficiendis nauibus, vi vëtorũ ac tempestatũ corruptis incũbunt, vt vsu venire videmus nostris nauibus ex India huc properantibus, quæ in insula Mosambi qua hyemare eidẽ de causis sæpissimè coguntur. Quãquã vt superius diximus, illa verba sacre historię, semel per tres annos, etiã in hũc sensum & fortasse veriorẽ explicari posse arbitramur, vt trinis annis semel classis Salomonis solita sit in Ophyrã regionẽ nauigare, nõ autẽ quod perpetuos tres annos in hanc nauigationẽ insumpserit. Accidere nãq; poterat, vt ex tã longa nauigatione

naues

naues adeò dissipatæ & dissolutæ redderentur, vt integrũ trienniũ, tũ in nauigatione peragenda, tum in classe, maris iactationibus corrupta & conuassata, reficienda in sumeretur. Quæ admodum accidere nostris nauibus in Indiã nauigãtib; solitum est, vt quã paucissimas ex tĩtĩ se credamus, quæ duas amplius nauigationes, in tam longinquas oras perficere quauerint. Nec sic integræ omnibus suis partibus redierint, vt non refici & instaurari ad iterum nauigandũ, malis, carinis, lateribus, proris, puppibus, antennis, velis, gubernaculis, alijsq; huiusmodi ad earum robur & firmitatem stabiliendam pertinẽtib; opuseis fuerit. Qua propter mirari desinamus, cũ Romani, in ea ætate, in qua iam ars ipsa nauigandi ampliores fecerat progressus, plurimũ terra mariq; possent, annum tamen (vt auctor est Plinius) in eadem Indica nauigatione, quæ citra Gangem continebatur, absumerent, classẽ Salomonis longius (quippe ultra Gangẽ) progressam, (qui nec opibus nec nauali disciplina, antiquis illis tẽporibus, nondum satis cognita nec culta, cum Romanis esset conferendus) ante triennium conficere nequiuisset. Sed hæc hætenus. Sequitur, vt de reliqua parte dicendum sit, quam in vltimum locum nostræ disputationis coniecimus. Quæ quorundam huiusmodi continet sententiam, vt statuant in sulam Sofalam, quam ultra Bonam Spem promontorium, ad orã maritimã Æthiopiæ sub Ægypto positã cõmemorauimus, esse Ophyrã re-

gionem. Idq; huiusmodi rationibus concludunt. Cum
id vocabulum Tharsis apud sacras literas (vt ipsi volūt)
Africam significet, cūq; insula Sofala in Africę regione
sita sit, illicq; plurima auri suppetat vbertas, quod finiti-
mi Æthiopes, quieorum lingua Cafri appellantur, ad
prædictam insulã importare soliti sint, vt eius permuta-
tionibus, ea, quibus carere non possunt, à nostris homini-
bus ibidem degentibus nanciscantur, satis apparere ijs
sic constitutis, & consequens esse quod statuūt, Ophyrã
scilicet esse Sofalam. Verũ hæc quò verius ac rectius in-
telligi dijudicariq; valeant, cunctos sacrorum librorũ lo-
cos, in quibus hæc nauigatio commemoratur subijcie-
mus. Deinde, quæcunq; in rei huiusmodi disquisitione
sunt posita, in omnes partes disputabimus. Postremo, si
quod aliquorũ peccatũ, in hac ipsa re dijudicanda sit ani-
maduersum, indicabimus. Sed ipsa iam sacrę historie
verba diligenter attendamus. Inquit. n. *Classẽm quoq; fe-
cit rex Salomon in Asiongaber, quæ est iuxta Ailath in
littore maris Rubri, in terra Idumæ, misitq; Hiram in clas-
se illa, seruos suos viros nauticos & gnaros maris, cum seruis
Salomonis. Quicum venissent in Ophir sumptum inde au-
rum, quadringentorum viginti talentorum, detulerunt ad
regem Salomonem, Et sequenti capite. Sed omnia vasa de
quibus potabat rex Salomon erant aurea, & vniuersa su-
pelle domus saltus Libani de auro purissimo. Non erat ar-
gentum, nec alicuius pretij putabatur in diebus Salomonis,*
quia

quia classis regis, per mare cum classe Hiram, semel per tres annos ibat in Tharsis: deferens inde aurum & argentum, & dentes Elephantorum, et Simias et Pauones. In secundo vero libro Paralipomenon capite secundo ait. Tunc abiit Salomon in Asiongaber, et in Alath ad oram maris Rubri, quae est in terra Edom. Misit ergo ei Hiram, per manus seruorum suorum, naues et nautas gnaros maris, & abierunt cum seruis Salomonis in Ophir, tuleruntque inde quadringenta quinquaginta talenta auri, et attulerunt ad regem Salomonem. Nono autem capite idem iterum refert. Sed et seruis Hiram cum seruis Salomonis, attulerunt aurum de Ophir, et ligna Thyina et gemas pretiosissimas, de quibus fecit rex de lignis scilicet Thyinis, gradus in domo domini & in domo regia, Citharas quoque, et Psalteria cantoribus. Nunquam visa sunt in terra Iuda ligna talia. Et in eodem capite, eadem inculcat dicens. Omnia quoque, uasa conuiuij regis erant aurea, et uasa domus saltus Libani ex auro purissimo. Argentum enim in diebus illis pro nihilo reputabatur, siquidem naues regis, ibant in Tharsis cum seruis Hiram semel in annis tribus, et deferrebant inde aurum et argentum, et ebur et simias et pauones. Magnificatus est igitur Salomon super omnes reges terrae, pro diuitijs et gloria. Praeterea ca. xx. sic ait. Post haec autem inijt amicitias Iosaphat rex Iuda, cum Ochozia rege Israel, cuius opera fuerunt impiissima, et particeps fuit, ut faceret naues quae irent in Tharsis, feceruntque classem in Asiongaber, prophetauit autem Eliezer filius Dodan de Maresa ad Iosaphat dicens. Quia

habuisti, fœdus cum Ochozia, percussit dominus opera tua, cõ-
tritæq; sunt naues, nec potuerunt ire in Tharsis. Quibus di-
ligenter inspectis intelligitur, sacram historiã, eandem
regionẽ modo Ophyr modo Tharsis, diuersa nominũ
appellatione nũcupare. Quod ansam præbuit aliquibus
(cũ persuasum haberent Tharsis apud Hebræos Africã
significare) ad existimandũ Sofalam insulã (vt diximus)
fuisse olim Ophyrã. Verum diuus Hieronymus hũc no-
bis eripuit errorẽ. Nam dum quædã loca Isaia explicat,
hæc infert: *Est autem Ophyr Indie locus, in quo aurũ opti-
mũ nascitur.* Et alibi explicãs vim significationis huius vo-
cabuli Tharsis inquit, *Tharsis, vel Indie regio est, ut vult
Iosephus, vel certè omne pelagus Tharsis appellatur.* Et in
explicatione vltimi capituli Isaia, eadem rursus inculcat.
*Tharsis lingua Hebræa mare appellatur, & ut aiunt, In-
die regio, licet Iosephus litera cõmutata Tharsim putet nũ-
cupari pro Tharsis urbẽ Cilicia.* In Ionæ autem cõmen-
tarijs hæc quoq; subiungit. *Vnde imitatus Ga in Ionas, et
recedens à facie domini, figere voluit in Tharsis, quã Iose-
phus interpretatur Tarsim Cilicia ciuitatem, prima tantũ
litera cõmutata.* Quantũ verò in Paralipomenon libris intel-
ligi datur, quidam locus Indie sic vocatur. Porro Hebræi
Tharsis mare dici generaliter autumant secundum illud. *In
spiritu vehementi confringes naues Tharsis. i. maris. Et in
Isaia. Vlutate naues Tharsis. Super quo ante annos plu-
rimos, in epistola quadã ad Marcellã dixisse me memini.*

Non

ac diuerso Hebræos Africam nuncupare solitos accepimus, quod est Phut siue Phul. Ait namq; diuus Hieronymus, dum caput vltimum Isaiæ interpretatur. *Phut autē siue Phul Libye, omnisque Africa usq; ad mare Mauritaniae, in qua fluvius hodie qui Phut dicitur, & cuncta circa eum regio, Phutensis appellatur.* De quo fluuio sic meminit Iosephus. *Instituit autem et Phut Libyam, Phutos à se vocans prouinciales.* Est autem et fluvius in Mauritania prouincia, qui isto nomine nuncupatur. Vnde et plurimos Graecorum historiographorum inuenimus huius fluminis memoriam facientes, et ex adiacenti prouincia, que Phuti vocatur, ei nomen impositum. Hæc diuus Hieronymus & Iosephus. Eius fluuij quoque mentionem facit Plinius, cū Mauritaniā Tingitaniā describit, cuius hæc verba sunt. *Indigenæ autem tradunt, in ora ab Sala. CL. M. pass. Flumen Asanam, marino haustu sed portu spectabile, mox amnem quem vocant Phut.* Hunc Ptolemæus quoque Phthut nominat, in eademq; prouincia esse, eiusque oris situm gradus habere. 72302. scribit. Quod flumē Phut, nunc corrupto nomine Fez, & regio Phuti etiam regionem Fez hodie nuncupari, nemini dubium est. Quod & nos, in quibusdam nostris geographicis obseruationibus, accuratè disputauimus, & satis credo diligenter (absit verbo inuidia) perquisita & inuestigata, à nobis sunt hæc ipsa, huius antiqui nominis vestigia. Sed ne de pluribus agam, ad propositum reuertar. Iam illud opinor

nor notum & satis compertum esse, vel illis qui medio-
 cri literatura præditi sunt, Iudæos, prouincias & regio-
 nes, atq; maria & insulas, longe alijs nominibus ac nos,
 solitos esse nuncupare. Nam nomina eorum, quos ma-
 ximè persuasum habuere, extitisse primò terrarum cul-
 tores, ipsi terris indiderunt. Qua propter Africam (vt
 modò diximus) Phut à Cham huius nominis filio, Æ-
 thiopiam verò sub Ægypto, Chus à Chuso Phutis fra-
 tre. A Mezraimo horum etiam fratre, totam Ægyptū
 Mezraim appellauere. Quo nomine his tēporibus, à Iu-
 dæis & Arabibus, Ægyptus Mitzraim nuncupatur, &
 urbem Alcayrum eius prouinciæ metropolim, (quam
 nonnulli falsò Memphim arbitrantur) ob linguarū inter
 se similitudinem, Mezzaram vocāt. Quemadmodum
 temporibus etiam Iosephi à Iudæis vocabatur, vt testa-
 tur ipse his verbis. *Seruata est etiam Mezreis secundum
 appellationem prisca memoria. Ægyptum nanque Mez-
 rim & Mezreos omnes vocamus Ægyptios.* Tum Cy-
 prum insulam Cethim appellauere, à Cethimo Iapheti
 nepote. Atq; hinc mos apud illos inoleuit, vt insulas hoc
 nomine Cethim significarēt. Italiā verò Thubal nūcu-
 pant à nomine Thubalis, quē primò credidere hāc pro-
 uinciam coluisse. Nec mare Rubrū, vel hoc nomine, vel
 sinū Arabicū vt Græci & Latini, sed mare Carectosum
 appellare semper consueuerunt. Qua de re, miror si qui
 sunt, qui apud Hebræos existimēt Tharsis nomine, Afri-

noydis

cam significari. Nisi forte auctoritate ducti cuiusdā Iu-
dæi David Chimhi nūcupati. Cui ego alijsque recenti-
oribus Iudæis, nullam tribuēdani esse auctoritatem ex-
istimo, maximè quando aliter sentiunt ac diuus Hiero-
nymus, & antiqui ac doctissimi Iudæorum, illi præfer-
tim qui Christi præcesserunt ætatem. In quorū sunt nu-
mero Philo & Iosephus, ab ipso Hieronymo & sapien-
tissimi & eruditissimi existimati. Nā ut prætereā quod
à viris longè grauissimis & in Hebraicis literis exercita-
tissimis, acceperim: cum Romæ apud Paulū iij. Pontifi-
cē Maximum, negocia gererē illustrissimi principis Hé-
rici Cardinalis ac Portugallie Infantis, Iudæos huius æta-
tis, nullam aut certe per exiguā Hebraicæ linguæ erudi-
tionem callere, quæ tanta potest esse hominum quorun-
dam inscitia seu potius amētia, vt perfidi Iudæi, à veraq;
Christi Optimi Maximi religione alienissimi, iudiciū
pferant, diui Hieronymi eruditioni & auctoritati? Quē
diuus Augustinus virū doctissimū appellat, & omnium
triū linguarū peritissimū. Et quem Iudæi illius æta-
tis, rectè de Hebraicis veterem sacrorum librorum scrip-
turam, in Latinum cōuertisse in genū fitebantur. Qua
propter nō aliter huiusmodi homines desipere arbitror,
ac si veritati vanitatē anteponant. Suspiciamur ipsum Da-
uidem, & si qui sunt in eadem sentētia, cū apud Isaiam,
Hieremiam & Ezechielem. lxx. interpretes diuinque
Hieronymum, hoc vocabulum Tharhis Carthaginem
aliquan

aliquando interpretatos esse animaduertent, hinc occa-
 sione fortasse nactos ad hanc opinionem confirmandam, vi-
 delicet Tharsis, unde aurum Salomoni afferebatur, Africa
 significare, cumque, ut diximus, finitima Sofala regio au-
 riferacissima sit, & in quadam Africa parte collocata, om-
 nino statuerunt Sofalam Ophyrā esse regionem. Quasi verò
 in multis Æthiopiæ partibus, ad quas breuiore temporis
 intervallo, è nostro mari in Atlanticum exeuntes nauigare
 potuissent, non magna etiam auri, idque optimi affluentia
 sit, summaque ubertas. Ex cuius Æthiopiæ diuersis locis:
 nostri homines auspicijs Christianissimorum Portugal-
 liæ regum, singulis quibusque annis, ab ipsis Æthiopi-
 bus variarum rerum permutationibus, aurum comparantes
 huc deferunt. Quod si diuus Hieronymus & lxx. apud
 commemoratos prophetas: idque certis duntaxat locis,
 id vocabulum Tharsis Carthaginem significare profi-
 tentur, non id propterea quod ex sua præcipua, & ut di-
 cam natia significatione, urbem Romani imperij amu-
 lam exprimat. Quia, n. id fieri poterat, cum Salomonis
 ætate necdum Carthago, ut iam demonstrauius, con-
 dita esset. Sed cum ciuitas admodum opulenta foret, &
 maximis afflueret auri & argenti diuitijs, commercio
 Hispaniæ id temporis omnium metallorum feracissi-
 mæ adeptis, quibus domi forisque potentiam & im-
 perium suum largiter auxerat, eam nomine Tharsis
 expressit diuina scriptura, sicuti terris nouis nostra
 memoria

memoria repertis vsu venisse videmus. Quæ ideo quod
à nobis procul versus occiduas orbis partes recesserint,
& auro plurimum abundauerint, vulgò iam Indiæ no-
men inuenerint. Qui enim aliter statuunt, ij multum à
veritatis ratione abesse, nec iusta reprehensione caruisse
mihi videntur, si iudicant sacram scripturam Salomo-
nis principatu, hoc verbo urbem, quæ id temporis nus-
quam esset, designasse. Quoniam verò recentiores Iu-
dæi, in summa geographice facultatis ignoratione, tem-
porumque inscitia versantur, nec exterarum nationum
historias attingunt, quò temporum ordines, varietates,
eorumque congruentiam, disquirere & diiudicare va-
leant, quippè cum historia testis sit temporum, & nun-
tia vetustatis, vt rectè iudicauit quidam, fit, vt varijs id
genus imbuantur erroribus. Quod accidere nequa-
quam potuit in hoc genere, Iosepho & Philoni, in om-
ni disciplinarum doctrina, & rerum multarum cogni-
tione versatis. Hanc Hieronymi & .lxx. interpretatio-
nem, nonnulli fortasse arripientes, existimauerunt ali-
quando Carthaginem fuisse Ophyram, parùm atten-
dentes è quo nam portu, quoque ex sinu clâsis Salomo-
nis eandem regionem petitura solueret. Sed nec atten-
derunt apud Sofalam insulam, nullum pretiosarum
gemmarum genus, nullum argentum, nullos esse
pauones. Quæ omnia, ex Ophyra regione præter au-
rum, etiam afferebantur. Id quod Georgius Agri-
cola

cola animaduertisse visus est, cum Sofalam Ophyrá esse negauit, in libris quos de veteribus & nouis metallis cō-
 posuit. Atquî tantū abest, vt Tharsis, Salomonis tēpore
 Africam significauerit, vt non defuerit, qui hac tempe-
 state, libros veteris legis conuerterit ex Hebraicis, & vo-
 cabulum Tharsis apud historiam regum Iudæorū ma-
 re interpretaretur: non autem Indiæ oram, integra re-
 manente historia Ophyræ regionis. Nunc reliquū est,
 vt causas explicemus, cur in mentē venerit Sacræ histo-
 riæ, eam Indiæ regionem Ophyrā nuncupare. Quæd-
 si ea, quæ superius à nobis in hoc genere sunt disputata,
 diligentius attendamus, facilè reperiemus moris esse sa-
 cræ scripturæ, nomina eorum, qui terras primum inco-
 lere & habitare cœperunt, ipsis terris imponere. Sed cū
 huiusmodi nomina, parū cognita alijs nationibus fue-
 rint, vt ipse similiter Iosephus animaduertisse visus est,
 propterea quòd eis soli Iudæi vterentur, euenit, vt ob-
 prædictorum nominum insolentiam, multa sacrorum
 librorum huius generis loca, maximè obscurarentur &
 magnam dubitationem afferrent. Quòd si nonnulli Iu-
 dæorum viri doctissimi, qui aliarum gentium & exte-
 rarum nationum literas, historias, & monumenta, vari-
 asq; artiū disciplinas perceperunt, ex quibus extitere Phi-
 lon & Iosephus, summa cū diligentia, non multa huius-
 modi posteris explicata, literis tradidissent, quæ peculiari
 quadam cognitione indigebant, multò peius etiā nunc
 circa

circa locorum huiusmodi abstrusorum, intelligentiâ hal-
lucinaremur. Si autem recentiores Iudæi, more illorum
(quos modo nominavi) clarorum virorum, literis Græ-
cis & Latinis, ab ineunte ætate imbuerentur, reliquasq;
disciplinas attingere in animum inducerent, quò rerum
actemporum congruentiam, intueri & intelligere pos-
sent, nō esset sanè quòd in tātis ac tam deprauatis opinio-
num erroribus implicarentur. Nunc, cū præter Hebrai-
cas literas, hasque sine vlla grammatices ratione, primo
ribus labris degustatas verius quàm perceptas, quippè à
parentibus veluti tumultuariè traditas, nullum, nec li-
terarum nec disciplinarum, genus consequantur, quid
aliud, quàm labi, falli, & turpiter errare illis futurum
putamus? Quodque caput est, præterquàm quòd cum
ipso nutricis lacte errorem sugere incipiunt, non mo-
do ignoratione veræ religionis imbuuntur, sed varijs,
tum falsis tum peruersis, & quandoque ridiculis etiam
opinionibus, poëtarumque portentis similibus adhæ-
rescunt. Quarum plura quidem genera videre licet,
cum apud multos benè doctos viros, à quibus aduer-
sus Iudæorum pernicitiam, plura sunt subtiliter &
acerrimè disputata, tum vel maximè apud Petrum
Gallatinum, bonum in primis authorem, & Hebraica-
rum literarum satis peritum. Ad eòdè vt pudeat & mise-
reat me infelicis hominum conditionis: in tot mētis cæci-
tates & animi prauitates immersæ. Iosephus igitur hūc
locum

locum è tenebris in lucem euocare videtur. Explicans enim in primo libro Iudaicarum antiquitatum, quendam locum sacrorum librorum, satis docet unde nominis originem Ophyræ regio traxisse videatur. Quum enim diuina historia commemoret, temporibus Phaleg diuisam fuisse terram, quam obrem hoc ei nomen inditum, quod diuisionem significat apud Hebræos, inquit, Natiq̄ sunt Heber filij duo, nomen vni Phaleg, eo quod in diebus eius diuisa sit terra: & nomen fratris eius Iectan. Qui Iectan genuit Almodad, & Saleph, & Asarmoth, Iare, & Adonan, & Vzal, & Decla, & Hebat & Abimael, Saba, & Ophir, & Heula, & Iobab. Omnes isti filij Iectan. Et facta est habitatio eorum de Messa pergentibus vsque Sephar montem Orientalem. Iosephus verò eadem in hunc modum narrat. Heber autem Iectan genuit & Phaleg. Dictus autem Phaleg, quoniam secundū diuisionem habitationū natus est. Phaleg autem diuisionem Hebræi vocant. Iectan verò, qui filius fuit Heber, habuit filios Helmodad, Saleph, Asarmoth, Iarach, Adurā, Vzal, Decla, Obal, Abimael, Saba, Ophyr, Euila, Iobab. Istra flumine Cophino Indię, & posite circa eam Syrię, loca quedam inhabitat. Hęc Iosephus. De quo flumine qui Indū influat, frequens mentio fit apud geographos. Quorū verba subiicienda duximus, ad pleniorē rei cognitionem & intelligentiā. Nam Pōponius hęc profert. Indus ex mōte Paropamisso exortus, et alia quidē flumina admittit, sed
 clariss-

clarissima Cophen, Acesinem, Hydaspem. Plinij verò hu-
iusmodi sunt. Aproximis Indo gentibus montana Capis-
sena habent Capissam urbem quã diruit Cyrus. Aracho-
sia cum oppido & flumine eiusdem nominis. Quod quidem
Cophen dixere à Semiramide conditum. Et paulò inferius
subiungit. Flumen Cophes, influunt in eum nauigabilia Sa-
darus, Parospus, Sodinus. Strabo autem incidens in men-
tionem, Alexandri in Indos expeditionis, de eodem flu-
uio sic meminit. Quare istem montibus per vias breuior-
es exuperatis, reuersus est, habens Indiã à sinistris. Postea
rursus in eam redijt ac occidentales eius fines, & Cophen flu-
men et Chospem qui in Cophen immittit. Et paulò infe-
rius. Post Cophen itaq; Indus fluit. Regionem inter hec duo
flumina mediã habitant Astaceni, Masiani, Nissei, &c.
Et Plinius iterum. Vltimo sine Cophete fluuio, quæ omnia
Ariorum esse alijs placet. Nec non et Nysam urbem ple-
riq; Indie ascribunt. Quum igitur decem filiorum Iecta-
ni colonix, partim in quædam Syriæ loca Indiam penè
atingetia, partim, in illum Indiæ tractũ qui Cophe flu-
uio irrigatur (vt Iosephus narrat) deductæ sint, & vnus
ex eius filijs Ophyr nũcupatus fuerit, apparet ex hoc no-
mine, per interiores Indiæ partes pertinente, Ophyrã
regionem esse nominatã, vt rectè existimauit Rabanus
Maurus & Nicolaus Lyranus. Quoniam verò Heuilat
frater Ophyr, finitima Ophyræ regioni loca etiam in-
coluit, ideò Moses cum Indiã exprimere voluisset, quã
in-
clly

23
inclutus amnis Ganges (Phison ab eo appellatus) vber-
rimis aquis interfluit: Hauilat nuncupauit. Et fluuius (in-
quit) egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum Para-
disum, qui inde diuiditur in quatuor capita, nomen uni Phi-
son, ipse est qui circuit omnem terram Heuilat, ubi nascitur
aurum. Et aurum terrae illius optimum est. Quam regio-
nem Heuilat Iosephus Indiam interpretatur. Cuius haec
sunt verba. Rigatur autem hic hortus ab uno flumine, cir-
ca omnem terram undique profluente. Hic in quatuor diui-
ditur partes, et uni quidem nomen est Phison, quod inūda-
tionem significat: eductus in Indiam pelago diffunditur:
qui Getha nuncupatur à Grecis. Sed nequis arbitretur hanc
esse Heuilat, quam alio in loco idem Iosephus dicit esse
Getuliam Africae prouinciam, ab Heuila Chusi filio no-
minatam, opus est vt duos fuisse eiusdem nominis intelli-
gatur. Hūc quem modo nominavi, alterum Iectani fi-
lium Ophyriq; fratrem, de quo nunc agimus. Quā du-
bitationem funditus sustulit Iosephus, cum significa-
uit fluuium Phisonem apud Indiam in pelagus deflue-
re. Et Indiam prouinciam à Mose Heuilat esse nuncu-
patam, praeterquam quòd ex ipsius verbis paulò antè re-
citatis liquidò dignoscitur, tum etiam ex commentarijs
diui Hieronymi de locis Hebraicis, quibus sic ait. Heuilat
ubi aurum purissimū, quod Hebraice dicitur Zahab, et gē-
ma pretiosissima carbunculus smaragdusque nascitur. Est
autem regio ad Orientem uergens, quam circuit de Paradiso

Phison egrediens. Quē nostri mutato nomine Gangem uocant, Sed & unus de minoribus Noe Heulat dictus est, quē Iosephus refert cū fratribus suis à flumine Cophene & regione India usq; ad eum locum, qui appellatur Ieria, posse disse. Et Paulò post subiūgit. Messe regio India, in qua habitauerunt filij Iectan filij Heber. Sophera uero mons Orientalis in India: iuxta quem etiam predicti habitauerūt. quos Iosephus refert à Copheno flumine & India regionibus usque ad eum locū peruenisse, ubi appellatur regio Ieria. Sed & Classis Salomonis per triennium hinc quedam cōmercia deportabat. Hæc ille. Intelleximus diuini Hieronymi sententiā, etiam Rabani Mauri cognoscamus. Inquit enim, Heulat regio est India, que post diluuiū possessa ab Heulat, filio Iectan filij Heber patriarche Hebræorū. In quorū sententiam discedit Hieronymus ab Oleastro amplissimus theologus, in doctissimis cōmētarijs, quos proximis annis edidit, in quinque libris Moyse, cuius etiā uerba transcribere uisum est, quę huiusmodi sūt. Alia est Chaulah, denominata à Chaulah filio Iectā filij Heber. Quę quidem Chaulah etiam Orientalis est, quia ibidem dicitur fuisse habitatio filiorum Heber, à Mesah usque ad Sephar montem Orientis, que etiam auro abundat, cum sit propè Ophir. Nam Ophir, fuit frater Chaulah, ut ibidem dicitur. Hæc ille. Ex quibus omnibus intelleximus Iudæorum peculiare regionū, fluminū, insularū, & maris appellationes, à Græcis & Latinis, ab alijsq; aliarum nationum longè diuersas

diuersas, easque à primis terrarum habitatoribus esse de-
 ductas. Tum etiam perspeximus Ophyrum & Heuilam
 fratres, vt Iosephus, vt diuus Hieronymus, vt alij quoq;
 viri doctissimi (quorum modò mentio facta est) profi-
 tentur, Indiæ quasdam partes incoluisse, quas diuina hi-
 storia ex more suo, eisdem duorum fratrum nominibus,
 Ophyrā & Heuilam appellat. Quarū alteram Mo-
 ses scribit aurum optimum gemmasque pretiosissimas
 producere. Ex altera vero ingentem auri copiam Salo-
 moni delatam, Iudæorum regum monumenta testan-
 tur, Hasque finitimas esse, & (vt paulò antè dixit diuus
 Hieronymus) ex quarum altera, classis Salomonis per
 triennium quædam commercia deportabat. Præterea
 Africam, consentientibus doctorum virorum testimo-
 nij, apud Hebræos Phut, non Tharsis esse appellatam, &
 Ophyrā apud Indos esse etiam percepimus. Quid ergo
 amplius pertinaciter inhaeremus, inanissimis Iudæorū
 recentiorū opinionibus & deliramentis, cerūq; inutilē tos
 riuulos cōsectamur, ex limpidissimis autē doctissimorū
 atq; orthodoxorū patrū fontibus, haurire negligimus?
 Nec me mouēt nouę Augustini Eugubini in hūc locū in-
 terpretationes, noua nescio quæ flumina cōminiscentes,
 (quāquā aliās hominis eruditionē & doctrinā suspicio et
 veneror, & quāquā cū illo mihi arctissima Romę cōsue-
 tudo intercessit, magis tamen amica veritas.) Que quidē
 parū momenti (si recte quis rē perspēdere voluerit) habere

Alig

videntur, & quas non magni fuerit negocij conuincere
Nec me mouent vel sexcenti recentiores Iudæi nouis
& deliris semper interpretationibus studentes, & noua
sensa ab antiquis orthodoxorum patrum sententijs, lō-
ge abhorrentia, in diuinos libros architectantes. Quo-
rum Iudæorum libri, integra mente & acri attentoque
animo euoluantur oportet. Nam hinc vt arbitror, iam
eò processit hæreticorum quorundam hominum au-
dacia, vt asserere nihil vereantur, ætate diui Hieronymi
non admodum viguisse, seu potius elanguisse Hebrai-
carum literarū scientiam. Qui nihil aliud mihi visi sunt
dicere, quam hæc dicunt, quàm diuum Hieronymum
summis labris has literas attigisse. Quem vt (supra dixi)
diuus Augustinus peritissimum in hoc genere, cū sum-
ma testificatione laudum ipsius fuisse dicit. Et quem do-
ctissimi Iudæorum eius temporis profitebantur, sacros
libros veteris legis, summo animi iudicio & syncerissi-
ma interpretatione cōuertisse. Sed proh Deum immor-
talē, quid hoc est si mera insania nō est? Adeò ne esse ho-
mines imperitos, quibus tāta sit innata vecordia, vt anti-
quos illos ecclesiæ patres, (diuino spiritu sine controuer-
sia afflatos, atq; ad exprimenda vera diuinorum librorū
sensa, a Deo Optimo Maximo nobis velut dono datos)
dicere audeant hallucinatos esse, in enodandis quibusdā
prophetarum intelligentijs, nec præcipua & germana il-
la sensa, quæ in illis locis, ipsi præ se tulerūt propheta, at-
tigisse,

tigisse. Quibus prophetarum locis, ad Christianū dog-
 ma maximè confirmandum appositis, & eodem sen-
 su enodatis, posteris temporibus ecclesia pro acerri-
 mo telo vsa sit, ad infringendam multorum hæreticorū
 peruicaciā? Quid dici potest insanius? aut quid isti om-
 nium hominum superbissimi aliud persuadere videtur,
 quàm ea se (si dijs placet) assecutos esse, quæ magni & sa-
 pientes illi viri ne degustarunt quidem? Verum hæc nos
 in aliud tempus in aliumque locum differamus, ad pro-
 positumque reuertamur. Perspectis tot, tantorumq; pa-
 trum testimonijs & autoritatibus, nemini, opinor, iam
 dubium & controuersum erit, Ophyram regionē apud
 Indiam esse, ab Ophyroque Iectani filio denominatam,
 & Tharsis vocabulum esse homonymum, vt asserit di-
 uus Hieronymus ad Marcellam, propterea quòd & ma-
 re & locum Indiæ significet. Hanc igitur rationem ha-
 bet diui Hieronymi, Flauij Iosephi, aliorumque senten-
 tia, circa regionem Ophyram, quam apud Indos esse,
 vt diximus, statuunt. Nunc excutienda sunt, quæ literis
 mandauit nobilissimus & clarissimus theologus Car-
 dinalis Gaietanus, non de Ophyra regione, quam pror-
 sus ignorare se ingenuè fatetur, sed de cursu quem classis
 regis Hiræ teneret, cum ad classi se coniungendum Sa-
 lomonis, solueret e portu, vt vnà peterent eandem regi-
 onem. *Denominibus (inquit) proprijs, quæ hic scribuntur,
 reddere certam rationem nescio, hoc tamen certum est, quod*

Salomonis tum scientiæ tum providentiæ attestatur cōstru-
ctio & missio navis in Ophir pro auro. Et in secūdo Paralipomenon capite octavo isthæc dicit Salomon si quidē fecit propriam classem in illo mari. Rex autem Tyri misit na-
ves suas ad serviendum Salomoni, simul cum proprijs nauibus Salomonis. (Et ierunt cū seruis Salomonis in Ophir)
Regio Indic dicitur. Reliqua uide exposita tertio regum no-
no: aduertendo duo. Alterum, quòd quia nauigatio in Ophir per mare Oceanum erat, ideo Salomon ad euitandā nauigationem per mare Mediterraneū usq; ad Oceanum, perrexit ad oram maris Rubri, (quod est quidam sinus maris Oceani) & ibi construxit classem, ad hoc enim illuc iuit.
Alterum, quòd rex Tyri naues quas misit, nō nisi per Mediterraneū mare mittere ex Tyro potuit, ad coniūgēdū illas cum nauibus Salomonis. Hæc ille. Quàm rem rectè quidem iudicauit uir doctissimus. Quis enim non in eiusmodi causa? Nam quā fieri posset, ut naues è Tyro soluētes aliter in sinum Ælaniticum pergerent, quàm per fretum Herculeum in Oceanum Atlanticum exeuntes, totamque oram Africæ & Æthiopiæ permeantes, magnum illud Bonam Spem promontorium transgredentur, atque indè recto cursu aliud Arabiæ promontoriū, olim Aromatam, nunc autem Guardafum nominatū petentes, tandem angustias Rubri maris ingrederentur? Sed præterquàm quòd hæc nauigatio tūc tēporis omnino incognita erat (ut sepè iam diximus) multo facilius a rege

rege Tyrinid perfici poterat, & minore, cum temporis tū
 re familiaris suæ dispendio, & tandem expeditiore via,
 si materia dolata, ex qua naues ædificari solent, camelis
 & alijs iumentis, superato isthmo inter illa duo maria in-
 teriecto, Afiogaberū deportaretur, sicut olim fieri con-
 suetum est à Sultanis Ægypti, nunc autem à Turcarum
 regibus, quādoeunque classēs, quas illic habent refi-
 cere, seu nouas ædificare vsus est, quā tantam maris va-
 stitatem transmittere, vt cum Salomonis classe coniu-
 geretur. Sed ea persuasio fortè literatissimum virum fe-
 fellit putantem, regis Hiræ classē à Tyro (ad oram no-
 stri maris posita) in Indiam solitam nauigare. Cū enim
 legeret hæc verba sacrae historię. *Tunc abiit Salomon
 in Afiogaber & in Ailah, ad oram maris Rubri, quæ
 est in terra Edom. Misit ergo ei Hiram per manus
 seruorum suorum naues & nautas gnaros maris, & ab-
 serunt, &c.* Fortè non videbatur illi, cum Salomon
 ageret apud maritima loca maris Rubri superius me-
 morata, rectè significasse diuinam historiam, regem
 Hiram ad illum misisse naues & nautas suos, si in eo-
 dem quoque mari id temporis esset Hiræ regis clas-
 sis. Quare rem parum videtur perpendisse tanti nomi-
 nis theologus. Nam quæ apud Alexandriam in no-
 stro mari sunt naues, quis vetat quin Carthaginem
 mittantur, atque hinc Vticam seu Hipponem Regiū?
 Quæ oppida in locis maritimis eiusdē maris sunt posita?

Cum Carolus quintus Romanorum imperator Tū-
tum oppidum obsidet, naues quæ à Neapoli cum com-
meatibus, reliquisque id genus bellici apparatus, eò mit-
tuntur: nonne ad portus eiusdem maris mittuntur? quis
hoc audeat inficiari: Verum hæc tot verbis persequi nō
est necesse: cum sint in promptu. Porro quæ ad oppido-
rum Ailanæ & Afiongaberi cognitionem, & notitiam
pertinet, eis, quoniam in quibusdam nostris geographi-
cis obseruationibus mox in lucē prodituris, à nobis sunt
multis verbis disputata, in præsentia supersedendum du-
ximus. Sed hæc in mentem mihi uenerunt, de Ophya
regione quæ dicerem.

Laus Deo.